

Poučenie o rizikách

Toto poučenie nemôže zahrnovať úplne všetky riziká a dôležité aspekty našich služieb a investičných nástrojov, jeho cieľom je poskytnúť Vám informácie a varovať Vás pred rizikami spojenými s investičnými nástrojmi, ktoré môžu byť predmetom poskytovania investičných služieb zo strany spoločnosti Colosseum, a.s. tak, aby ste boli v rozumnej miere schopní porozumieť povahe týchto služieb a rizikám, ktorá so sebou nesú, a ďalej porozumieť špecifickým druhom investícií, ktoré Vám ponúkame, a boli tak schopní vykonávať informované rozhodnutia o svojich investíciách.

S týmito a ani inými produktmi by ste nemali obchodovať, pokiaľ neporozumiete povahe kontraktu, do ktorého vstupujete, a miere rizika, ktorému sa vystavujete. Mali by ste si byť taktiež istí, že je daný produkt alebo služba vhodná s ohľadom na Vašu situáciu a finančnú pozíciu. Pokiaľ to bude potrebné, vyhľadajte príslušnú radu ešte pred tým, než dané investičné rozhodnutie spravíte. Rizikové faktory sa môžu objaviť zároveň s ďalšími alebo sa môžu vzájomne znásobiť a výsledný dopad na hodnotu investície tak môže byť nepredvídateľný.

Všetky finančné produkty predstavujú určitú mieru rizika a aj nízko rizikové investičné stratégie obsahujú určitý prvok neistoty. Druh rizika závisí na rôznych otázkach, ako napríklad, ako je daný investičný nástroj navrhnutý alebo vytvorený. Rôzne nástroje predstavujú rôzne miery rizika a než sa rozhodnete, či s týmito nástrojmi či akýmkoľvek finančnými produktmi obchodovať, mali by ste zväziť nasledujúce informácie.

Informácie o investičných nástrojoch a o rizikách s nimi spojených

V tejto časti nájdete prehľad rizík spojených s investičnými nástrojmi a informácie o nich, ktoré môžu byť predmetom poskytovaných investičných služieb. Tieto informácie by ste si mali preštudovať spoločne s ostatnými informáciami obsiahnutými v tomto poučení.

1. Akcie a akciové nástroje

1.1. Obecné informácie

Riziko u akcií spočíva v tom, že zároveň musí rásť hodnota danej spoločnosti a táto spoločnosť musí vyplácať odpovedajúce dividendy, inak cena akcie začne klesať. Pokiaľ je taká spoločnosť kótovaná či obchodovaná na burze, bude mať problémy získať ďalší kapitál pre financovanie svojej činnosti a jej výkon sa bude v zrovnaní s konkurenciou zhoršovať, čo povedie k ďalšiemu znižovaniu cien jej akcií. Nakoniec sa taká spoločnosť stane zraniteľnou a možným cieľom pre prevzatie alebo sa môže dostať do konkurzu. V prípade akcií ste vystavení všetkým obecným typom rizík uvedených nižšie. Na viac existuje riziko, že sa celé odvetvie dostane do problémov. A pokiaľ sa jedná o súkromnú spoločnosť, tzn. nie je kótovaná či obchodovaná na burze, alebo je kótovaná, ale s inými akciami sa obchoduje iba zriedka, existuje taktiež určitá miera rizika likvidity, pretože také akcie môže byť veľmi ťažké predať.

1.2. Penny Shares (“akcie za pencu”)

Keď sa kupujú akcie malých spoločností, vrátane tzv. penny shares, existuje ešte ďalšie riziko finančnej straty. Medzi kúpnou a predajnou cenou týchto akcií je veľký rozdiel. Pokiaľ je nutné ich predať okamžite, môžete za ne dostať podstatne menej, než ste zaplatili. Cena sa môže rýchlo meniť, a to ako smerom na hor, tak dole.

2. Opčné listy (warrants)

Opčný list je časovo obmedzené právo k úpisu akcií, dlžných úpisov, zapožičaných obligácií alebo štátnych cenných papierov, ktoré je možné realizovať u pôvodného emitenta podkladových cenných papierov. Relatívne malý pohyb v cene podkladového cenného papieru vedie k neúmerne veľkému pohybu, pozitívnemu či negatívnemu, v cene daného opčného listu. Preto môžu byť ceny opčných listov nestabilné. Právo úpisu, ktoré opčný list dáva, je časovo obmedzené, čo znamená, že pokiaľ investor toto právo nerealizuje v stanovenom časovom rámci, stáva sa táto investícia bezcenná. Opčný list môže potenciálne niesť všetky obecné druhy rizika uvedené nižšie.

Opčný list by ste nemali kupovať, pokiaľ nie ste pripravení aj na úplnú stratu investovaných prostriedkov plus provízie či transakčných poplatkov. Niektoré ďalšie nástroje sa taktiež nazývajú opčné listy, ale v skutočnosti sa jedná o opcie (napr. právo na kúpu cenných papierov, ktoré je možné realizovať u niekoho iného než je pôvodný emitent daného cenného papieru – často sa tomuto právu hovorí krytý opčný list (covered warrant). Ďalšie informácie o týchto nástrojoch sú uvedené nižšie v časti 6.3.

3. Nástroje peňažného trhu

Nástroj peňažného trhu predstavuje pôžičku na časové obdobie, ktoré je obvykle kratšie než 6 mesiacov, ale niekedy môže byť až jeden rok, kedy veriteľ použije vklad na peňažných trhoch za účelom jeho ďalšieho zapožičania dlžníkovi. Na rozdiel od kontokorentu musí dlžník uviesť presnú čiastku a obdobie, na ktoré si praje požičať. Nástroje peňažného trhu sú rovnaké ako iné dlhové nástroje (viď časť 4 nižšie) vystavené obecným druhom rizika uvedeným nižšie, vrátane kreditného a úrokového rizika.

4. Dlhové nástroje/dlhopisy/dlžné úpisy

Všetky dlhové nástroje potenciálne nesú všetky obecné druhy rizika uvedené nižšie, vrátane kreditného a úrokového rizika. Dlhové cenné papiere nesú riziko, že emitent nebude schopný splácať istinu a úroky z daného záväzku, a ich cena môže byť premenlivá vďaka takým faktorom ako je citlivosť úrokovej sadzby, pohľad trhu na úveru schopnosť emitenta či obecné likvidita celého trhu. Keď rastú úrokové sadzby, očakáva sa obecné pokles hodnoty podnikových dlhových cenných papierov. Prevoditeľné dlhové cenné papiere s pevnou sadzbou a dlhšou splatnosťou sú obecné citlivejšie na pohyby úrokových sadzieb než rovnaké cenné papiere s kratšou splatnosťou.

5. Jednotky v programoch kolektívneho investovania

Programy kolektívneho investovania a ich podkladová aktivita sú potenciálne vystavené všetkým obecným druhom rizík uvedených nižšie. Existuje mnoho rôznych druhov programov kolektívneho investovania. Obecné sú tieto programy tvorené tak, že umožňujú skupine investorov "spojiť" svoje aktíva a nechať ich profesionálne spravovať nezávislým manažérom. Investície typicky zahrňujú dlhopisy s dlhodobou splatnosťou (guilts), dlhopisy a kótované akcie, ale v závislosti na druhu programu môžu zahrňovať aj deriváty, nehnuteľnosti či akúkoľvek inú aktíva. Podkladové aktíva držané daným investičným programom predstavujú riziko a preto by si investori mali overiť, či investičný program drží rôzne druhy aktív a tým svoje riziko diverzifikuje. Pokiaľ tomu tak je, môže investícia do takého programu obmedziť riziko investora vďaka tomu, že rozloží svoju investíciu viac, než by bol schopný, keby do jednotlivých aktivít investoval priamo ako samostatný investor. Riziko sa obmedzí vďaka širokej škále investícií v programe kolektívneho investovania, ktorá obmedzuje dopad jednotlivých investícií na celkovú výkonnosť portfólia. Keďže je teda taký program vnímaný ako možnosť rozloženia rizika, môže jeho cena stúpať aj klesať a v závislosti na investičných rozhodnutiach môže byť taký program vystavený mnohým rôznym rizikám.

6. Deriváty vrátane opcií, futures, swapov, FRA, derivátové nástroje pre prenos úverového rizika, finančné rozdielové zmluvy (CFD)

6.1. Obecné informácie o derivátoch

Derivát je finančný nástroj, ktorý je odvodený od hodnoty podkladového aktíva. Namiesto výmeny či obchodu so samotným podkladovým aktívom je uzavretá dohoda o výmene peňažných prostriedkov, aktív či nejakej inej hodnoty k určitému budúcemu dátumu a na základe podkladového aktíva. Existuje mnoho druhov derivátov, ale opcie, futures a swapy patria k najbežnejším. Investor do derivátov na seba často berie vysoké riziko a preto je do derivátov treba investovať veľmi obozretne, hlavne v prípade menších alebo menej skúsených investorov.

Deriváty nesú vysokú mieru rizika, hlavne preto, že sa tu spoliehame na ďalšie aktíva, ktoré sú nepredvídateľné. Opcie či futures môžu investorovi umožniť si za určitú cenu vsadiť na to, ako sa bude cena daného aktíva vyvíjať a ak aj výnosy pri správnom rozhodnutí môžu byť vysoké, v prípade zlého rozhodnutia prichádza investor o % poplatok (zaplatenú cenu/prémium). V prípade vstupu do "krátkej" pozície u opcií či futures (tzn. predávajúci dané aktívum v čase predaja nevlastní) môže investor utrieť vysoké straty, pokiaľ cena derivátu významne vzrastie. Pokiaľ je hodnota transakcie s derivátmi veľmi vysoká alebo pokiaľ je daný trh nelikvidný (čo sa môže stať u mnohých derivátových transakciách privátne zjednávaných mimo burzu), nemusí byť možné transakciu previesť či uzavrieť otvorenú pozíciu za výhodnú cenu.

Deriváty obchodované na burze na viac nesú obecné riziko spojené so samotným obchodovaním na burze. Mimo burzové deriváty sú kontrakty uzatvárané s určitou protistranou a ako u ktoréhokoľvek kontraktu sú vystavené kreditnému riziku a v každom prípade by mal investor dobre zvážiť konkrétne zmluvné podmienky (či sa jedná o jednorazovú či rámcovú transakciu).

Deriváty je možné použiť k špekulatívnym účelom alebo ako zaistenie s cieľom riadiť riziko u iných investíciách. V každom prípade by sa malo zvážiť, či je daná transakcia pre konkrétneho investora vhodná. Mali by ste sa preto spýtať na zmluvné podmienky špecifických derivátov a na súvisiace záväzky (napr. za akých podmienok pre Vás môže nastať povinnosť dodať či prijať podkladové aktívum u futures kontraktu a v prípade opcií, aký je dátum expirácie a ako je obmedzené časové obdobie pre realizáciu danej opcie).

Za určitých okolností môžu byť špecifikácie nevysporiadaných kontraktov (vrátane realizačnej ceny opcie) zmenená burzou alebo clearingovým domom tak, aby odrážali zmeny v podkladovom aktíve.

Normálny cenový vzťah medzi podkladovým aktívom a derivátom nemusí existovať v každom jednotlivom prípade. Môže k tomu dôjsť napríklad, keď je podkladovým aktívom opcia nejaký futures kontrakt, na ktorého cenu sú stanovené limity, zatiaľ čo cena opcie obmedzená nie je. Pokiaľ neexistuje žiadna podkladová referenčná cena, môže byť zložitá stanoviť "reálnu" hodnotu.

Nižšie uvedené body sa nevzťahujú iba na dané konkrétne deriváty, ale môžu sa vzťahovať obecné na všetky deriváty. Všetky deriváty sú potenciálne vystavené všetkým hlavným druhom rizík uvedených nižšie v časti III, hlavne však tržnému riziku, kreditnému riziku a akýmkoľvek špecifickým rizikám odvetviach súvisiacich s podkladovým aktívom.

6.2. Futures/forwardy/FRA

Transakcie s futures alebo forwardy predstavujú záväzok prijať či dodať podkladové aktívum k určitému budúcemu dátumu alebo v niektorých prípadoch vysporiadať pozíciu hotovú. Tieto nástroje nesú veľkú mieru rizika. "Gearing" alebo "leverage" (pákový efekt) dosiahnuteľný pri obchodovaní s futures a forwardy znamená, že malý vklad či záloha (margin) môže viesť k veľkým stratám či ziskom. Taktiež to znamená, že relatívne malý pohyb môže viesť k nepomerne väčšiemu pohybu hodnoty vašej investície, čo môže pracovať vo Vaš prospech ale aj proti vám. Výška počiatočnej marže je relatívne nízka v zrovnaní s hodnotou termínových kontraktov.

Môžete utrpieť totálnu stratu prostriedkov z počiatočnej marže a akýchkoľvek ďalších prostriedkov deponovaných u brokera za účelom udržania vašej pozície. Pokiaľ sa trh zmení v neprospech vašej pozície alebo vzrastú úrovně marží, môžete byť vyzvaný k uhradeniu značnej čiastky, Vaša pozícia môže byť uzavretá so stratou a vy budete zodpovedať za vzniknutý deficit. Strata z obchodovania môže prevýšiť všetky Vami deponované prostriedky u brokera a za vzniknutý dlh ste zodpovedný a musíte ho uhradiť. Pre lepšie pochopenie pákového efektu je uvedený príklad obchodu s futures kontraktom.

Pákový efekt – príklad : nákup futures na britskú libru (menový kurz GBP/USD)

Špecifikácia kontraktu:

- kurz je daný v US centoch (USc) za 1 libru (GBP)
- marža 3000 USD
- objem kontraktu 62500 GBP
- hodnota bodu 625 USD

Nákup futures za kurz 145,00 (USc/GBP)

scenár	nový kurz	zmena kurzu	zmena kurzu %	hodnota bodu	zisk/ strata	zisk/ strata % z marže
růst kurzu	146,00	+1,00	+0,69%	625 USD	+625 USD	+20,83%
pokles	144,00	-1,00	-0,69%	625 USD	-625 USD	-20,83%

Pri raste kurzu britskej libry o 0,69% v tomto prípade došlo k zisku 625 USD na 1 futures kontrakt, čo je vzhľadom k zálohe (marže) 3000 USD zisk 20,83%. Pri opačnom vývoji poklesu kurzu o 0,69% došlo ku strate 625 USD z investovaných 3000 USD, t.j. strate 20,83%.

U futures a forwardov existuje potenciálny záväzok a mali by ste si byť vedomí dôsledkov, hlavne však v konkrétnych požiadavkách na rozpätie: to znamená, že u všetkých burzových a väčšiny OTC (mimo burzových) futures a forwardov budete musieť na každodennej báze hotovosti vyplácať straty vytvorené za konkrétny deň a pokiaľ tak neučinite, môže byť kontrakt ukončený (viď nižšie – kapitola Riziká transakcií a služieb, odstavce 1 a 2).

6.3. Opcie

Existuje mnoho rôznych opcií s rôznymi charakteristikami podľa nasledujúcich podmienok.

Nákup opcií: nákup opcií predstavuje menšie riziko než ich predaj, pretože pokiaľ sa cena

podkladového aktíva vyvíja vo váš neprospech, jednoducho danú opciu nerealizujete. Maximálna strata, ktorú môžete utrpieť, je zaplatená cena opcie plus akákoľvek provízia alebo iné transakčné poplatky. Pokiaľ si ale kúpite kúpnu opciu na futures kontrakt a neskôr túto opciu realizujete, musíte daný futures kontrakt kúpiť. Tým sa vystavujete rizikám popísaným u “futures” a u “investičných transakciách s potenciálnym záväzkom”.

Predaj opcí: pokiaľ opciu predávate, vystavujete sa omnoho väčšiemu riziku než pri jej nákupe. Môže sa na vás vzťahovať povinnosť každodenne vyrovnávať vytvorenú stratu (viď vyššie), ktorá môže byť omnoho vyššia než obdržaná prémia/cena za predanú opciu. Predajom opcie súhlasíte s právnym záväzkom kúpiť alebo predat' podkladové aktívum, pokiaľ kupujúci túto opciu realizuje, a to bez ohľadu na to, aký veľký je rozdiel medzi realizačnou a tržnou cenou tohto aktíva. Pokiaľ už vlastníte podkladové aktívum, ktoré ste sa v kontrakte zaviazal predat' (tzv. kryté kúpne opcie), riziko sa tým znižuje. Pokiaľ podkladové aktívum nevlastníte (tzv. nekryté kúpne opcie), môže byť riziko neobmedzené. Predaj nekrytých opcií by mali zvažovať iba skúsení a len po preskúmaní všetkých podmienok a potenciálneho rizika.

Tradičné opcie: niektoré spoločnosti, ktoré sú členmi londýnskej burzy, môžu za špeciálnych burzových podmienok predávať konkrétny druh opcie, ktorému sa hovorí "tradičná opcia". Tieto opcie môžu predstavovať väčšie riziko než opcie iného druhu. Obvykle nie sú uvedené dvojstranné ceny a neexistuje žiadny trh, na ktorom by bolo možné uzavrieť otvorenú pozíciu alebo previesť rovnakú a opačnú transakciu a tým obrátiť otvorenú pozíciu. Môže byť zložitá oceniť ich hodnotu a pre predávajúceho môže byť ťažké vyhodnotiť riziko, ktorému sa u takej opcie vystavuje.

Určité opčné trhy fungujú na báze denného vysporiadania rozdielov a kupujúci tak nemusí ku dňu uskutočnenia kúpy zaplatiť plnú cenu opcie. V takejto situácii sa môže stať, že budete musieť následne zaplatiť rozdiel, ktorý bude rovnako vysoký ako cena vašej opcie. Pokiaľ tak neučinite, môže sa Vaša pozícia uzavrieť či zrušiť rovnako ako u pozície futures.

Transakcie s opciami nesú vysoký stupeň rizika. Kupujúci a predávajúci opcií by sa mali oboznámiť s druhom opcie (t.j. put alebo call), s ktorým hodlajú obchodovať, ako aj s rizikami spojenými s týmito opčnými obchodmi. Je vhodné spočítať rozsah, do ktorého sa hodnota pozícií musí zvýšiť, aby vaša pozícia bola profitabilná, pokiaľ vezme v potaš' prémii a všetky náklady spojené s transakciou.

Obchodník kupujúci opcie môže opcie offsetovať (uzavrieť opačnú pozíciu, t.j. predat' alebo nakúpiť), uplatniť (exercise) alebo nechať opcie prepadnúť (exspirovať). Uplatnenie opcie má za dôsledok buď zúčtovanie v hotovosti, alebo situáciu, kedy kupujúci kúpi alebo predá príslušný podkladový inštrument za predkom stanovenú cenu (strike cena). Pokiaľ je podkladovým inštrumentom opcia termínový kontrakt, získa kupujúci krátku alebo dlhú termínovú pozíciu a s ňou spojené záväzky plynúce z marže (viď oddiel o termínových obchodoch). Pokiaľ zakúpené opcie prepadnú (exspirujú) bez uplatnenia, utrpí kupujúci totálnu stratu celej svojej investície, ktorá sa skladá, pokiaľ nie je uvedené inak, z opčnej premie a nákladov na transakciu.

6.4. Finančné rozdielové zmluvy (CFDs)

Niektoré deriváty sú označované ako finančné rozdielové zmluvy (CFDs). Môže sa jednať o opcie a futures z indexu FTSE 100 alebo z akéhokoľvek iného indexu a rovnako tak môže ísť o menové alebo úrokové swapy. Ale na rozdiel od iných futures a opcií (ktoré môžu v závislosti na podmienkach byť vysporiadané hotové alebo dodaním podkladového aktíva) sa tieto kontrakty môžu vysporiadať iba hotové. Investície do CFDs so sebou nesú rovnaké riziká ako investície do futures alebo opcií, ako je uvedené v predchádzajúcej časti 6.2 a 6.3. Transakcie s CFDs môžu taktiež niesť potenciálny záväzok.

6.5. Swapy

Swap je derivát, u ktorého si dve protistrany vymenia jeden tok cashflow za druhý. Hlavným rizikom u starých mimo burzových derivátov (vrátane swapov) je riziko protistrany. Pokiaľ chce strana A úver s pevnou úrokovou sadzbou a preto v rámci swapu prevedie so stranou B výmenu za úver s pohyblivým úrokom, čím dôjde k výmene platieb, získa tým strana A pevnú sadzbu. Pokiaľ sa ale strana B dostane do platobnej neschopnosti, stratí strana A svoju pevnú sadzbu a bude zase platiť pohyblivou. Pokiaľ sa úrokové sadzby medzitým veľmi zvýšili, môže mať strana A problém so splácaním.

Swapový trh sa v posledných rokoch veľmi rozšíril a veľa bánk a investičných bankových spoločností funguje ako komitent a taktiež ako sprostredkovateľ využívajúci štandardizovanú swapovú dokumentáciu. Vďaka tomu sa swapový trh stal likvidný, ale neexistuje istota, že bude pre daný swap v danom čase existovať taktiež likvidný sekundárny trh.

7. Zložené nástroje

Akýkoľvek zložený nástroj, ako napríklad dlhopis s opčným listom, je vystavený rizikám oboch produktov, z ktorých sa skladá, a zložené produkty preto obecné predstavujú vyššie riziko než ich jednotlivé zložky.

Obecné druhy rizika

1. Obecné informácie

Cena či hodnota investície bude závisieť na výkyvoch finančných trhov, ktoré nikto nemôže mať pod kontrolou. Výkonnosť v minulosti nie je ukazovateľom výkonnosti budúcnosti. Povaha a miera investičného rizika je v rôznych štátoch rôzna a líši sa aj podľa druhu investície. Tieto investičné riziká sa medzi iným budú líšiť podľa druhu vykonávanej investície, podľa spôsobu, ako boli dané produkty a ich podmienky vytvorené, podľa potrieb a cieľov konkrétnych investorov, podľa toho, aká je konkrétna investícia vykonaná alebo ponúknutá, predaná alebo obchodovaná, podľa lokality alebo domicilu emitenta, podľa miery diverzifikácie portfólia (napr. čiastka investovaná do jednej meny, cenného papiera, štátu alebo emitenta), podľa zložitosti transakcie a podľa využitia cudzích zdrojov.

Nižšie uvedené druhy rizík môžu ovplyvniť každý druh investície:

2. Likvidita

Likvidita nástroju je priamo ovplyvňovaná dopytom a ponukou po tomto nástroji. V určitých obchodných situáciách môže byť zložitá alebo dokonca nemožná uzavrieť otvorenú pozíciu. K tomu môže dôjsť napríklad v dobe rýchlych pohybov cien, pokiaľ cena vzrastie alebo klesne natoľko, že sa podľa pravidiel danej burzy pozastaví alebo obmedzí obchodovanie. Zadané stop-loss pokyny (pokyn k zamedzeniu strát) nemusí nutne obmedziť vaše straty na zamýšľanú výšku, ale podmienky na trhu môžu zabrániť vykonaniu takého pokynu za stanovenú cenu. U mimo burzových produktoch, pokiaľ tak nie je uvedené v zmluvných podmienkach, na viac nemusí protistrana daný kontrakt ukončiť predčasne alebo daný produkt spätne odkúpiť.

3. Kreditné riziko

Kreditné riziko je riziko straty, ktoré predstavujú vypožičovatelia, dlhopisoví dlžníci či protistrany, ktoré nedodržia svoje záväzky, alebo riziko zhoršenia úveru schopnosti týchto strán.

4. Tržné riziko

4.1. Obecné informácie

Cena investícií rastie alebo klesá v závislosti na tržnom dopyte a ponuke, na vnímaní investorov a na cenách akejkoľvek podkladovej či inak súvisiacej investície či dokonca na odvetvových a hospodárskych faktoroch. Tieto môžu byť naprosto nepredvídateľné.

4.2. Zahraničné trhy

Akákoľvek zahraničná investícia alebo investícia s nejakým zahraničným prvkom môže byť vystavená rizikám zahraničných trhov, ktoré sa môžu líšiť od rizík na domácich trhoch. V niektorých prípadoch môžu byť tieto riziká vyššie. Potenciálne zisky či straty z transakcií vykonávaných na zahraničných trhoch alebo v cudzej mene budú ovplyvnené vývojom príslušných smených kurzov.

4.3. Nové trhy

Cenová nestabilita na nových trhoch môže byť skutočne extrémna. Môžu sa bežne objavovať cenové nezrovnalosti a nie je neobvyklé ani narušenie trhu. Keď sa sprístupnia nové informácie o danom štáte, môžu finančné trhy reagovať dramatickým poklesom alebo rastom cien behom veľmi krátkeho obdobia. Nové trhy obecné postrádajú mieru transparentnosti, likvidity, efektivity a regulácie, ktorú majú viacej rozvinuté trhy. Tieto trhy napríklad nemusia mať zavedené pravidlá týkajúce sa manipulácie či zneužitia informácií v obchodnom styku či iné predpisy, ktoré nastavujú "rovnaké podmienky" vzhľadom k dostupnosti informácií a ich používania či zneužívania na takých trhoch. Tieto trhy môže taktiež ovplyvniť politické riziko. U niektorých investíciách, ako trebárs cudzo menových forwardov či derivátov, môže byť na nových trhoch zložité realizovať určité postupy riadenia rizika.

5. Ochrana clearingovým centrom

Na mnohých burzách je realizácia transakcie „garantovaná“ danou burzou alebo clearingovým centrom. Táto záruka je však často nastavená v prospech člena burzy či clearingového centra a nemôže byť vymáhaná klientom, ktorý sa tak môže vystaviť kreditnému riziku a riziku platobnej neschopnosti firmy, cez ktorú sa daná transakcia realizuje. V žiadnom prípade však neexistuje žiadne clearingové centrum pre tradičné opcie a za bežných okolností ani pre mimo burzové nástroje, ktoré sa obchodujú mimo pravidiel danej burzy.

6. Platobná neschopnosť

Platobná neschopnosť firmy, s ktorou obchodujete, alebo akéhokoľvek makléra zapojeného do vašej transakcie môže spôsobiť, že budú pozície uzavreté či zrušené bez vášho súhlasu a dokonca sa môže stať, že sa vám vaše investície nevrátia. Investícia sama o sebe taktiež nesie riziko platobnej neschopnosti predstavované napríklad spoločnosťou, ktorá daný dlhopis vydala, alebo protistranou v prípade mimo burzových derivátov (tu sa riziko týka samotného derivátu a akéhokoľvek zaistenia alebo marže, ktorú drží protistrana).

7. Menové riziko

V prípade cudzo menových transakcií s derivátmi a cennými papiermi, ktoré sú denominované v inej mene než váš účet, môže mať pohyb v smenom kurze ako pozitívny tak negatívny dopad na zisky či straty z takej transakcie. Oslabenie meny nejakej krajiny v porovnaní s referenčnou menou alebo menou vášho portfólia bude mať negatívny vplyv na hodnotu investície denominované v tejto mene. Ocenenie mien súvisí s mnohými hospodárskymi, sociálnymi a politickými faktormi a môže sa veľmi meniť aj behom obchodovania v rámci jedného dňa (intra-day). Niektoré krajiny majú cudzomenové kontrolné mechanizmy, ktoré môžu napríklad pozastaviť schopnosť zmeniť alebo previesť nejakú menu alebo môžu danú menu devalvovať. Zaistenie môže znížiť aj zvýšiť riziko spojené s konkrétnou menou, ale nedokáže úplne odstrániť riziko spojené s premenlivou hodnotou mien.

8. Úrokové riziko

Úrokové sadzby môžu rásť aj klesať. U úrokovej sadzby existuje riziko, že sa zhorší relatívna hodnota cenného papiera, hlavne dlhopisu, pokiaľ dôjde k rastu úrokov. To môže mať negatívny dopad aj na iné produkty.

9. Regulačné/právne riziko

Regulačnému či právnemu riziku môžu byť vystavené všetky investície. Návratnosť všetkých investícií, hlavne potom tých nových, je vystavená riziku regulačných či právnych zásahov a zmien, ktoré môžu mimo iné zmeniť potenciál zisku z danej investície. Právne zmeny môžu dokonca spôsobiť, že skoršia prijateľná investícia sa stane nelegálnou. Môže taktiež dôjsť k zmenám v ďalších súvisiacich oblastiach, ako sú napr. dane, ktoré môžu zásadne ovplyvniť ziskovosť. Také riziko je nepredvídateľné a môže závisieť na mnohých politických, hospodárskych a iných faktoroch. Preto je toto riziko vyššie na nových trhoch, ale nedá sa povedať, že existuje naprosto všade. Na nových trhoch je obecné nižší dohľad zo strany vlády a menšia miera regulácie podnikových a odvetvových praktík, akciových búrz a OTC trhov. Na niektorých miestach nemusia existovať právne a regulačné predpisy upravujúce investície do cenných papierov, a pokiaľ existujú, môžu sa uplatňovať či interpretovať nekonzistentne a svojvoľne a môžu sa meniť so spätnou platnosťou. V mnohých štátoch nie je miera nezávislosti súdneho systému a jeho odolnosť proti hospodárskym, politickým či nacionalistickým vplyvom istá. Sudcovia a súdy sú v mnohých štátoch obecné neskúsení v oblasti obchodného a podnikového práva. Spoločnosti čelia riziku, že zákonodarný zbor pozmení zavedené právne predpisy iba kvôli hospodárskym či politickým tlakom alebo nespokojnosti ľudu. Neexistuje žiadna záruka, že zahraničný investor dosiahne u miestnych súdov uspokojivé náhrady škody v prípade porušenia miestnych právnych či regulačných predpisov alebo v prípade sporu o vlastníctvo majetku. Investor sa taktiež môže stretnúť s problémami pri presadzovaní zákonnej náhrady škody alebo pri získaní a presadzovaní súdneho rozhodnutia učeného cudzími súdmi.

10. Prevádzkové riziko

Prevádzkové riziko, ako napríklad porucha alebo zle fungovanie nevyhnutelných systémov a kontrolných mechanizmov, vrátane IT systémov, môže mať dopad na všetky finančné produkty, ale hlavne na držiteľa akcií predstavujúcich vlastnícky podiel v danej spoločnosti. Obchodné riziko, alebo riziko, že bude daná spoločnosť zle či nekompetentne riadená, môže mať taktiež určitý vplyv. Tieto riziká môžu byť zásadne ovplyvnené personálnymi alebo organizačnými zmenami a obecné povedané, prevádzkové riziko nemusí byť u organizácie zvonku viditeľné.

Riziká transakcií a služieb

1. Investičné transakcie s potenciálnym záväzkom

Investičné transakcie s ďalším potenciálnym záväzkom, ktoré fungujú na báze marže, vyžadujú uhradenie niekoľkých čiastočných platieb namiesto zaplatenia celej kúpnej ceny naraz. Pokiaľ obchodujete s futures, CFDs alebo s predajnými opciami, môžete utrpieť stratu celej marže, ktorú u vašej spoločnosti uložíte, aby ste mohli otvoriť alebo si udržať pozíciu. Pokiaľ sa trh vyvíja pre vás nepriaznivo, môžete byť vyzvaný k zaplateniu vysokej dodatočnej marže v krátkom čase, pokiaľ si chcete danú pozíciu udržať. Pokiaľ tak v stanovenom čase neurobíte, môže byť vaša pozícia zrušená so stratou a za výsledný deficit poniesiete zodpovednosť. Aj keď transakcia nefunguje na báze marže, stále môže predstavovať záväzok previesť za určitých okolností ďalšie platby nad rámec akejkolvek čiastky, ktorú ste zaplatil pri uzatváraní tohto kontraktu. Výška tejto čiastky ďalšieho potenciálneho záväzku nejde dopredu určiť.

2. Obchodovanie na maržu

Pokiaľ chcete otvoriť pozíciu, musíte mať deponovanú minimálnu maržu/zálohu na krytie rizík. Minimálnu výšku marže stanovuje burza, broker má potom právo ju zvýšiť. Každý klient musí mať v každý okamžik obchodovania na účte minimálne hodnotu marže, v opačnom prípade je broker oprávnený vašu pozíciu aj bez priameho pokynu uzavrieť. Za sledovanie vývoju účtu je zodpovedný klient, nie broker. Marža sa obvykle stanovuje predovšetkým na základe volatility trhu, jej výška môže byť zmenená kedykoľvek, vo výnimočných prípadoch behom dňa aj niekoľkokrát. Pokiaľ otvoríte pozíciu v dobe, kedy je nižšia marža a následne dôjde k jej zvýšeniu, platí pre vašu pozíciu nová, zvýšená marža, nie pôvodná, platná v dobe otvorenia. Pri každom zvýšení marže musíte mať dostatok finančných prostriedkov na jej pokrytie. V určitých situáciách môže nastať aj prípad, kedy sa vaša pozícia začne vyvíjať/vyvíja pozitívne, burza zvýši marže a vy budete aj tak nútený okamžite doložiť chýbajúce finančné prostriedky alebo pozíciu uzavrieť.

3. Zaistenie

Pokiaľ u vašej firmy uložíte nejaké zaistenie, bude s ním nakladané podľa druhu transakcie a podľa miesta, kde sa transakcia vykonáva. S týmto zaistením sa môže nakladať dosť odlišne v závislosti na tom, či obchodujete na zavedenej či určenej investičnej burze (viď časť 3 nižšie) a podľa pravidiel tejto burzy (a súvisiaceho clearingového domu) alebo obchodujete na inej burze alebo dokonca mimo burzu. Ako náhle sa vašim menom začne obchodovať, môže uložené zaistenie stratiť označenie, že sa jedná o váš majetok. Aj keď sa vaše obchodovanie na konci ukáže ako ziskové, nemusíte získať späť rovnaké aktíva ako tie, ktoré ste uložili, a možno budete musieť prijať platbu v hotovosti. Mali by ste si u danej firmy zistiť, ako bude s vašim zaistením nakladané.

4. Mimo burzové transakcie

FSA niektoré investičné burzy zaradila na zoznam zavedených či určených. Tento zoznam nájdete na webových stránkach FSA. Transakcie vykonávané inde môžu byť vystavené podstatne vyššiemu riziku.

5. Provízie a poplatky

Než začnete obchodovať, mali by ste si zistiť podrobnosti o všetkých províziách a poplatkoch, ktoré budete musieť pokryť. Pokiaľ sú niektoré poplatky vyjadrené inak než v absolútnej hodnote (napr. ako percento z hodnoty kontraktu), mali by ste získať písomné vysvetlenie vrátane vhodných príkladov, aby ste boli schopný určiť, aká bude absolútna výška daného poplatku. Tieto poplatky ovplyvnia výšku vášho čistého zisku (pokiaľ nejaký vznikne), alebo prípadne zvýši vašu stratu.

6. Pozastavenie obchodovania a investície na šedých trhoch

V určitých obchodných situáciách môže byť zložité alebo dokonca nemožné uzavrieť otvorenú pozíciu. K tomu môže dôjsť napríklad v dobe rýchlych pohybov ceny, pokiaľ cena vzrastie alebo klesne natoľko, že sa podľa pravidiel danej burzy pozastaví alebo obmedzí obchodovanie. Zadávanie stop-loss pokynu (pokyn k zamedzeniu strát) nemusí nutne obmedziť vaše straty na zamýšľanú výšku, ale podmienky na trhu môžu zabrániť vykonaniu takého pokynu za stanovenú cenu.

Môžu sa uzavrieť transakcie:

- a) s cennými papiermi, ktorých kotácia na burze bola pozastavená alebo bola kotácia a obchodovanie s týmito cennými papiermi zrušená, alebo u týchto cenných papierov burza vydala pozastavenie alebo zákaz obchodovania, alebo

- b) s cennými papiermi na šedom trhu, čo sú cenné papiere, u ktorých bolo zažiadané o kotáciu či obchodovanie na burze, kde sa zatiaľ neobchodujú a nie sú tu kótované (okrem prípadu, kedy bola táto žiadosť zamietnutá) ani sa neobchodujú a nie sú kótované na žiadnej inej burze.

Nemusí existovať dostatok verejne dostupných informácií, na základe ktorých by bolo možné sa rozhodnúť či také cenné papiere kúpiť alebo predat'.

7. Uložená hotovosť a majetok

Mali by ste sa zoznámiť so spôsobmi, ako sú vaše finančné prostriedky a iný majetok uložené pre domáce a zahraničné transakcie chránené, hlavne pokiaľ sa firma dostane do platobnej neschopnosti (konkurz, insolvenca). Výška finančných prostriedkov či majetku, ktorý môžete získať v takom prípade späť, sa môže riadiť špecifickými právnymi predpismi či miestnymi pravidlami. V niektorých jurisdikciách je majetok špecificky označený ako váš rozdeľovaný v prípade deficitu rovnakým spôsobom ako peňažné prostriedky.

8. Stabilizačné opatrenia

Môžu sa vykonávať transakcie s cennými papiermi, ktorých cena mohla byť ovplyvnená stabilizačnými opatreniami. Stabilizácia umožňuje umelo udržať tržnú cenu cenného papiera behom predaja novej emisie cenných papierov verejnosti. Stabilizácia môže ovplyvniť nie len cenu novej emisie ale aj iných súvisiacich cenných papierov. Regulátory umožňujú vykonávať stabilizáciu, aj keď príde nová emisia prvý krát na trh, môže jej cena na nejakú dobu klesnúť, než sa nájdú kupujúci. Stabilizácia tomuto trendu zabraňuje. Stabilizáciu vykonáva "stabilizačný manažér" (obvykle firma zodpovedná za uvedenie novej emisie na trh). Za predpokladu, že sa stabilizačný manažér riadi presne stanovenými pravidlami, je oprávnený späť vykúpiť cenné papiere, ktoré boli skôr predané investorom alebo prideleným inštitúciám, ktoré sa rozhodli si ich neponechať. Tento krok môže spôsobiť, že sa cena daného cenného papiera udrží na vyššej úrovni, než by inak bola behom stabilizácie schopná.

Pravidlá stabilizácie:

- obmedziť obdobie, behom ktorého môže stabilizačný manažér stabilizovať novú emisiu,
- pevne stanoviť cenu, na ktorej môže vykonať stabilizáciu (v prípade akcií a opčných listov, nie v prípade dlhopisov),
- požadovať po stabilizačnom manažérovi prehlásenie, že môže stabilizovať, nič menej nemusí uvádzať presne kedy tak učiní.

To, že je nová emisia či súvisiaci cenný papier stabilizovaný, by sa nemalo brať ako ukazovateľ miery záujmu investorov ani ako ukazovateľ ceny, za ktorú sú investori ochotní také cenné papiere kupovať.

9. Investície bez možnosti okamžitej realizácie

Tak ako u investícií obchodovaných na burze tak u mimo burzových investícií sa môže stať, že nebude možné ich okamžite realizovať. Jedná sa o investície, ktorých trh je alebo by mohol byť obmedzený. Preto môže byť zložitá stanoviť ich tržnú hodnotu alebo uzavrieť otvorenú pozíciu v týchto investíciách.

10. Stratégia znižujúca riziko

Vydáním určitých pokynov (napr. pokynov „stop-loss“, tam kde to burzové alebo tržné pravidlá či zákon povoľujú, alebo pokynov „stop-limit“), ktoré sú určené k obmedzeniu strát na určitú úroveň, nemusí byť účinné vzhľadom k tomu, že tržné podmienky môžu spôsobiť, že takéto pokyny môžu byť nevykonateľné alebo realizovateľné za horšie ceny, než je uvedené v pokyne. Stratégie používajúce kombináciu pozícií, ako napr. pozícia „spread“ a „straddle“, môžu byť rovnako tak riskantné ako držanie „dlhých“ či „krátkych“ pozícií.

Konkrétne investičné stratégie so sebou nesú svoje vlastné konkrétne riziká.

„spread“ a „straddle“:

kombinácia rôznych pozícií (dlhých, krátkych), a to vnútro komoditne alebo medzi komoditne. Tieto kombinácie, či už u termínových kontraktov alebo opcí, redukujú riziko pri obvyklých fluktuálnych cien komodít.

Vnútro komoditné spread (intra-commodity spread):

jedná sa o obchodovanie s kombináciou dlhých a krátkych pozícií termínových kontraktov jednej komodity s dvomi alebo viacerými dobami splatností kontraktov.

Medzi komoditné spread (inter-commodity spread):

jedná sa o obchodovanie s kontraktmi dvoch a viacerých rôznych komodít, obvykle s rovnakou dobou splatnosti a s určitým spoločným cenovým vývojom.